

Konceptet for Forstærket indsats overfor storrygere i Vestklyngen.

Dato: 18. december 2017
Gunnel Estrid Andersen
Mail:
gunna.estrid.andersen@vest.rm.dk
Lokaltlf.: +45 7843 8712
Mobil: +45 2155 5628

Resultater

Data opgørelse for de 6 kommuner i Vestklyngen viser at:

- I 2014 var der ca. **144 deltagere** mens der i 2016 var ca. **1.156 deltagere** i rygestopforløb.
- I perioden 1.1.2012-30.6.2014 var der **ca. 349 deltagere** mens der i perioden 1.1.2015-30.6.2017 var **ca. 2.662 deltagere** i rygestopforløb.

Begge resultater viser, at der er sket ca. en otte-dobling i antallet, der deltager i rygestopforløb i kommunalt regi.

Hospitalsenheden Vest har henvist **826 patienter** til rygestopforløb i kommunerne i perioden sep. 2016 – nov. 2017.

Effekten af rygestopforløbene

Effektmålingen bygger på data fra Rygestopbasen fra jan 2015 til sep. 2017, hvor resultater er som følger:

- **2.818** afsluttede rygestopforløb
- **65 %** gennemfører rygestopforløbet (1.819 af 2.818)
- **61 %** røgfri efter at have gennemført et rygestopforløb (1.100 af 1.819)
- **44 %** af deltagerne, der har gennemført forløbet, er røgfri ½ år efter rygestoppet (394 af 895).

Det er ikke muligt at trække specifikke data på de patienter, der er henvist til rygestopforløb fra Hospitalsenheden Vest.

80 % af deltagerne i rygestopforløbene er ufaglærte eller har kort uddannelse.

Konceptet

Konceptet bygger på en enkel metode, hvor patienten i mødet med de sundhedsprofessionelle i hospitalsregi bliver spurgt indtil rygevaner ud fra VBA- metoden, som består af følgende 3 trin:

1. **Spørg** om patienten ryger.

Hvis ja:

2. **Rådgiv** om at den mest effektive rygestopmetode er en kombination af professionel rådgivning og rygestopmedicin.
3. **Henvi** til kommunens rygestoptilbud.

Hvis patienten ønsker det, send en henvisning til hjælp til rygestop i

patientens hjemkommune fra EPJ, og informerer patienten om, at han eller hun vil blive kontaktet indenfor ca. en uge.

Afdelingerne har selv fastlagt procedure for hvilke faggrupper, der spørger ind til patientens rygevaner, og på hvilket tidspunkt i forløbet. Det kan fx være i forbindelse med KRAM screeningen.

Der henvises ligeledes pårørende til kommunale rygestoptilbud (fx forældre til børn, den gravides mand/samlever). Henvisningen foregår via en sikker mail, som er nærmere beskrevet i Retningslinjen.

Kommunens opgave

Når kommunen har modtaget en henvisning bliver patienten kontaktet og tilbudt en uforpligtende, afklarende samtale med en kommunal rygestoprådgiver. På baggrund af den afklarende samtale visiteres patienten til et relevant og individuelt tilpasset rygestopforløb.

Kommunerne tilbyder rådgivning ved professionelle rygestoprådgivere til alle rygere. Særligt for projektet *Forstærket indsats overfor storrygere i Vestklyngen* er desuden, at der i perioden 2016 – 2017 et tilbud til storrygere (15+ cigaretter dagligt) om gratis rygestopmedicin (nikotinsubstitution, vareniclin eller bupropion) i kombination med rådgivning. Rygestopforløbet foregår i gruppe og/eller individuelt og tilrettelægges fleksibelt sammen med den enkelte borger. I enkelte tilfælde (fx pga. svær sygdom) kan samtaler foregå i hjemmet og/eller telefonisk. Pårørende, støttekontaktpersoner mv. inddrages i forløbet, når det er relevant. Der er evidens for, at en kombination af rådgivning og rygestopmedicin er den mest effektive behandling. Godt. 100 borgere deltager månedligt i vestklynge-kommunerne rygestopforløb. Effekten af forløbene monitoreres i den nationale kliniske kvalitetsdatabase, Rygestopbasen. Seneste data fra Rygestopbasen viser, at 68 % af deltagerne i Vestklyngen er røgfri efter forløbet, og 52 % er stadig røgfri 6 måneder efter rygestoppet.

Værktøjer

Der er udviklet konkrete værktøjer, som har bidraget til implementeringen.

- Retningslinjen "Henvisning af patient til rygestop i HEV" for opsporing af rygere og henvisning til rygestopforløb i Hospitalsenheden Vest. I retningslinjen beskrives hvordan rygestatus dokumenteres, og hvordan en henvisning sendes.
- E-læringskursus – visuel indføring i VBA- metoden.
- Flyers og posters
- Lommekort om VBA metoden til de sundhedsprofessionelle.
- Implementeringsguide til tovholdere på hospitalet
- Kommunikationsplan

Uddannelse af personalet

Der er i hver afdeling udpeget en tovholder (ofte kvalitetskoordinatorer eller afdelingssygeplejersker), som har haft til opgave at implementere henvisning til rygestop i kommunerne ved hjælp af VBA metoden.

Til at understøtte implementeringen er der udarbejdet en implementeringsguide til tovholderne, som beskriver 5 opgaver (se vedhæftede bilag).

1. Kommuniker indsatsen til medarbejdere
2. Tilrettelæg og understøt arbejdsgange
3. Undervis personalet
4. Fordel posters, flyers og lommekort
5. Følg op og fasthold

Endvidere er der udviklet et e-læringskursus "Henvis til rygestop på 30 sekunder – med VBA-metoden", som er tilgængelig i Plan2learn. I kurset lærer personalet på 6 -10 minutter at anvende den simple henvisningsmetode.

Det har været op til den enkelte afdeling om gennemførelse af kurset var obligatorisk. I nogle afdelinger er e-læringskurset gennemgået fælles til et personalemøde. Alle nye medarbejdere i Hospitalsenheden Vest bliver fremadrettet automatisk tilmeldt e-læringsprogrammet.

Klinikeren i Hospitalsregi har taget godt imod konceptet. Flere udtrykker, at metoden er god, fordi den er enkel og hurtig, og fordi de ikke skal gå ind i den motiverende samtale om rygestop. Samtidig ved de, at kommunen "griber" borgeren.

Økonomi

I og med at metoden er enkel, har der for hospitalet ikke været nævneværdige udgifter forbundet med indsatsen.

I forhold til oplæring er der pr. medarbejder anvendt ca. 20 min. Oplæringen består i gennemførelse af e-læringskurset samt instruktion i arbejdsgange omkring dokumentation og henvisningsprocedure. Det er som oftest tovholderen i den pågældende afdeling, som har forestået oplæringen, som enten er foregået til personalemøder eller som sidemandsoplæring.

I den daglige drift bruger den sundhedsprofessionelle ca. 3 min til at spørge patienten om rygevaner, dokumentere i EPJ og sende en henvisning til kommunen.

For kommunerne er der udgifter til afholdelse af individuel afklaringssamtale, rygestopkurser samt rygestopmedicin til storrygere (+15 cigaretter/dagligt)

Afrapportering

Der har i hele projektperioden været udsendt en månedsstatus til tovholdere samt afdelingsledelserne på hospitalet. Månedsstatus har indeholdt data på antal henvisninger modtaget fra de enkelte hospitalsafdelinger samt data på hvor stor en andel af personalet, som har gennemført e-læringsprogrammet VBA-metoden. Den månedlige afrapportering har været en stor motivationsfaktor i de kliniske afdelinger.

Henvisningsstrukturen i Hospitalsenheden Vest fortsætter uændret efter projektets afslutning. Der vil fremadrettet ske en afrapportering til afdelingerne kvartalsvis om rygestopprater, information om, hvilke afdelinger henvisninger kommer fra samt antal.

Gode råd

- Få ledelsen til at prioritere indsatsen og få indsatsen forankret i eksisterende strukturer både organisatorisk og i forhold til praktiske arbejdsgange.
- Udarbejd en plan for udrulning, som kan understøtte implementeringsarbejdet. I hvilke fora skal det tages op (fx KIT netværksmøder, kvalitetsråd, personalemøder, tværsektorielle samarbejdsfora etc.).
- Udarbejd kommunikationsplan i samarbejde med kommunikationsafdeling – hospitalets nyhedsbreve, spot på infoskærme til både patienter og personale samt evt. presseomtale